

T.C.
BAŞBAKANLIK
Diyanet İşleri Başkanlığı

Sayı :51551452-201.03.01-
Konu :Ramazan Ayı Hizmetleri

PROF.DR. YAVUZ ÜNAL
(Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü)

"ÜZERİNDE HER CANIN HAKKI VAR BU RAMAZAN VE HER ZAMAN"

Rahmet, bereket ve mağfiret iklimi olan Ramazan ayına erişmenin huzur ve mutluluğunu yaşamaktayız. 26 Mayıs Cuma günü kılacağımız ilk teravih namazının ardından 27 Mayıs Cumartesi günü tutacağımız ilk oruç ile bu mübarek aya girmiş olacağız.

Başkanlığımız tarafından, her yıl Ramazan ayında bireysel ve toplumsal hayatımıza ışık tutan önemli bir değer tema olarak belirlenmekte ve kamuoyunun gündemine taşınmaktadır. Söz konusu tema, Ramazan ayı boyunca etraflı bir şekilde ele alınmakta, toplumumuzda bir duyarlılık ve farkındalık oluşması hedeflenmektedir.

Bu bağlamda bireysel ve toplumsal hayatımız ekseninde oldukça kapsamlı bir muhtevaya sahip "Hak" kavramının ifade etmiş olduğu anlam derinliği dikkate alınarak bu yıl Ramazan ayında **"Üzerinde Her Canın Hakkı Var, Bu Ramazan ve Her Zaman"** temasının ele alınması kararlaştırılmıştır.

İslâm inanç, kültür ve medeniyetinde "hak" kavramı oldukça geniş bir anlam yelpazesine sahiptir. İnsanın Rabbine, kendisine, diğer insanlara, ilişki içerisinde bulunduğu yakın ve uzak çevresine, tabiata yönelik görev ve sorumlulukları "hak" kavramı ile yakından ilişkilidir.

Çağımızda hakların savunulması ve korunması amacıyla uluslararası düzeyde pek çok kurum ve kuruluşun varlığına rağmen yaşadığımız dünyada haksızlıkların, zulümlerin ve hak ihlallerinin azalmak bir yana artıyor olması insanlığın geleceği adına kaygı vericidir. Dolayısıyla hak ve hakikat konusunun gündeme taşınmasına ve bu konuda bir bilinç oluşturulmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu itibarla **"Üzerinde Her Canın Hakkı Var, Bu Ramazan ve Her Zaman"** teması çerçevesinde; "Üzerinde Her İnsanın Hakkı Var", "Üzerinde Her Çocuğun Hakkı Var", "Üzerinde Anne-Babanın Hakkı Var", "Üzerinde Komşunun Hakkı Var" Bu Ramazan ve Her Zaman, alt başlıklarıyla etraflı bir şekilde işleyerek idrak edeceğimiz mübarek Ramazan ayında aşağıdaki hususlarda gerekli hassasiyet gösterilecektir:

A- İRŞAT HİZMETLERİ

1. Hazırlanacak olan Ramazan Ayı Vaaz ve İrşat Programında, **"Üzerinde Her Canın Hakkı Var, Bu Ramazan ve Her Zaman"** konusu kapsamlı bir şekilde işlenecektir.
2. Ramazan ayının yaz mevsimine denk gelmesi sebebiyle il ve ilçe müftülüklerince turizm bölgelerinde, yayla turizminin, mevsimlik işçi ve mültecilerin yoğun olduğu yerlerde, vaaz ve irşat hizmetleri sunulması hususunda gerekli tedbirler alınacaktır.
3. İlahiyat/İslami İlimler Fakültesi öğretim üyeleri, eğitim görevlileri, imam-hatip lisesi meslek dersleri öğretmenleri, din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretmenleri, emekli müftü, vaiz ve din

T.C.
BAŞBAKANLIK
Diyaret İşleri Başkanlığı

görevlilerinin müftülüklerce uygun görülecek camilerde; cami görevlilerinin de kendi camilerinde vaaz etmeleri sağlanacaktır.

4. Vaazlar zamanında başlatılacak ve ezan başlamadan bitirilecektir.

5. İl müftüleri belirleyecekleri "Kardeş İl"de, ilçe müftüleri ise görev yaptıkları ilin ilçeleri arasından tespit edecekleri bir "Kardeş İlçe"de karşılıklı olarak vaaz ve irşat hizmetinde bulunacaklardır.

6. Yerel durum ve özel şartlar dikkate alınarak dini danışmanlık ve rehberlik hizmetleri sürdürülecektir.

7. Mahalli TV ve radyolarda irşat ve mukabele programları gerçekleştirilmesi hususunda çalışmalar yapılacak, personelin yerel basında dini/ahlaki konularda yazı yazması teşvik edilecektir.

8. Bayram mesajları sadece Diyanet İşleri Başkanı veya vekili tarafından verileceğinden ayrıca mesaj yayımlama cihetine gidilmeyecektir.

9. İl ve ilçe müftülükleri ile yurtdışı temsilcilikleri tarafından hazırlanan "Ramazan Özel Vaaz ve Irşat Programı" 25 Mayıs 2017 Perşembe günü mesai bitimine kadar DHYS'ye girilecektir.

B- CAMİLERLE İLGİLİ ALINACAK TEDBİRLER

1. Ramazan ayı öncesinde tüm camiler ile müştemilatlarının genel temizliği, bahçe ve çevre düzenlemesi, onarımı ve bakımı yapılacak, ibadetin huzur ve huşu içinde yapılabilmesi için her türlü tedbir alınacaktır.

2. Camilerdeki ses sistemi ve kullanımı, rahatsız edici ve ibadet huşûunu bozucu mahiyette olmayacaktır.

3. Camilerin, kadın/çocuk/engelli vb. toplumun bütün kesimlerini kuşatacak şekilde düzenlenmesi ve ibadete hazır hale getirilmesine dair tüm tedbirler alınacaktır.

4. Camilerin kadınlar için ayrılan bölümlerinin giriş-çıkış başta olmak üzere diğer unsurlar itibariyle uygun olmasına özen gösterilecektir.

5. Cami içi ve dışı aydınlatmalar kontrol edilecek, minarelerdeki kandiller Ramazan ayı boyunca iftar vaktinde yakılacak, imsak vaktinde söndürülecektir.

6. Sakal-ı Şerif bulunan camilerde Ramazan ayında ziyaret günleri tertiplenebilecektir.

7. Camilerdeki mahyalarla ilgili olarak "Camilerin Bakım Onarım ve Çevre Tanzimi Yönetmeliği"nin ilgili maddeleri ile 11.06.2010 tarihli ve 934 sayılı Başkanlık talimatına riayet edilecektir.

8. Camilerdeki vaaz, irşat ve mukabele gibi programlar cami panolarında ilan edilecek, toplumun bütün kesimlerine çeşitli yollarla duyurulacaktır.

9. Çeşitli sebeplerle görevlisi bulunmayan camilere imkânlar ölçüsünde personel görevlendirilecektir.

10. Ramazan ayını tatil yörelerinde ve yaylalarda geçiren vatandaşlarımız ile mevsimlik işçilerin ibadetlerini rahat bir şekilde yerine getirebilmeleri ayrıca çocuklarına yaz Kur'an kursu düzenlenmesi için (prefabrik/çadır mescit vb.) gerekli tedbirler alınacaktır.

11. Gerekli güvenlik tedbirleri alınmak suretiyle il ve ilçelerde en az bir cami Kadir Gecesi'nde sabah namazına kadar açık bulundurulabilecektir.

12. 05.03.2013 tarihli ve 514 sayılı "Camilerin Açık Tutulması Genelgesi" ile ilgili gerekli hassasiyet gösterilecektir.

C- İBADETLERLE İLGİLİ ALINACAK TEDBİRLER

1. Namazlarda ta'dil-i erkâna riayet edilecek ve teravîh namazları, "iki rekâta bir selam vermek suretiyle" kıldırılacaktır.

2. Sabah ezanları Diyanet Takvimine göre imsak vaktinde okunacaktır.

Doğrulamak için: <https://belgedogrulama.diyaret.gov.tr/BelgeDogrulama.aspx?V=BENN37U8P>

Adres: Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulv. No : 147/A 06800 Çankaya/Ankara   Ayrıntılı bilgi için irtibat: Bayram Demirtaş
E-Posta: sosyalkulturel@diyaret.gov.tr   Elektronik ağ: www.diyaret.gov.tr   Tel: 2957646   Faks: (312) 284 60 36

T.C.
BAŞBAKANLIK
Diyanet İşleri Başkanlığı

3. Akşam ezanlarının vaktinde okunmasına özen gösterilecek ve camilerde akşam namazı kıldırılacaktır.
4. Her il ve ilçede imkânlar ölçüsünde en az bir camide hatimle teravih namazı kıldırılması sağlanacak ve bu camiler cemaate duyurulacaktır.
5. İtikâfa girmek isteyenlere temizlik ve cami adabıyla ilgili gerekli hassasiyetlere dikkat etmek şartıyla müftülükler tarafından belirlenecek camilerde izin verilebilecektir.
6. Camilerde mukabele programları gerçekleştirilecek ve okunan cüzlerin ihtiva ettiği önemli mesajlar meâlen cemaate aktarılacaktır.
7. Müftülüklerce düzenlenecek Kur'an ziyafeti programlarında bölgede görev yapan din görevlileri tercih edilecek; görevlilerin kendi camilerindeki hizmetlerini aksatmamalarına özen gösterilecektir.

D- SOSYAL VE KÜLTÜREL FAALİYETLER

1. Şehit yakınları ve gaziler başta olmak üzere yetimler, engelliler, mülteciler, emekli personel, çocuk evleri, huzurevi, hastane, ceza infaz kurumu, AMATEM, kadın konuk evleri vb. kişi ve kurumlar ziyaret edilecek; bahse konu kişi ve gruplara yönelik mahalli imkânlar ölçüsünde iftar ve Ramazan özel programları düzenlenecektir.
2. Cami görevlilerinin, görev yerlerindeki yoksul/mülteci aileler ile diğer aileler arasında "Kardeş Aile" uygulaması başlatmaları teşvik edilecektir.
3. Ramazan ayı süresince fakir ve kimsesizlerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere farkındalık oluşturucu kampanyalar düzenlenecektir.
4. Mahalle sakinlerinin kaynaşmasına yönelik apartman ve sitelerde iftar programları düzenlenmesi teşvik edilecektir.
5. Ramazan sevincinin çocuklara yaşatılması için cami merkezli çocuk iftar programları düzenlenecektir.

E- DİĞER HUSUSLAR

1. Ramazan ayı boyunca cami görevlilerinin görevlerinin başında bulunması sağlanacak, zaruri haller dışında kurum personeline izin verilmeyecektir.
2. Başkanlığımız tarafından Ramazan ayına özel hazırlanan ramazan.diyamet.gov.tr web sitesi bütün personele duyurulacaktır.
3. Başkanlığımızca hazırlanan yazılı, görsel ve işitsel materyallerin etkinliklerde, yerel TV ve radyolarda kullanılması; afişlerin camilere ve uygun görülen diğer mekânlara astırılması sağlanacaktır.
4. Yardım toplama faaliyetleri 2860 sayılı "Yardım Toplama Kanunu" ile "Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik"de belirtilen esaslar çerçevesinde gerçekleştirilecektir.
5. Ek-1'de yer alan tablo cami görevlileri tarafından; ek-2 tablo ise müftülüklerce 12 Temmuz 2017 Çarşamba günü mesai bitimine kadar DHYS'ye kaydedilecektir.

Bu vesile ile aziz milletimizin ve İslam âleminin Ramazan ayını tebrik eder, bütün insanlık için hayırlara vesile olmasını Yüce Allah'tan dilerim.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Dr. Ekrem KELEŞ
Diyanet İşleri Başkanı V.

Doğrulamak için: <https://belgedogrulama.diyamet.gov.tr/BelgeDogrulama.aspx?V=BENN37U8P>

Adres: Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulv. No : 147/A 06800 Çankaya/Ankara   Ayrıntılı bilgi için irtibat: Bayram Demirtaş
E-Posta: sosyalkulturel@diyanet.gov.tr   Elektronik ağ: www.diyamet.gov.tr   Tel: 2957646   Faks: (312) 284 60 36

T.C.
BAŞBAKANLIK
Diyanet İşleri Başkanlığı

EKLER :

- 1- Cami Hizmetleri Formu (2 sayfa)
- 2- Ramazan Hizmetleri Formu (1 sayfa)

Doğrulamak İçin:<https://belgedogrulama.diyamet.gov.tr/BelgeDogrulama.aspx?V=BENN37U8P>

Adres: Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulv. No : 147/A 06800 Çankaya/Ankara Ayrıntılı bilgi için irtibat: Bayram Demirtaş
E-Posta: sosyalkulturel@diyanet.gov.tr Elektronik ağ: www.diyamet.gov.tr Tel: 2957646 Faks: (312) 284 60 36

CAMİ HİZMETLERİ ↓
RAMAZAN ↓
Cami Hizmetleri Formu

EK-1

Cami Merkezli Ramazan Hizmetleri Formu (Cami Görevlileri)			
S.N		Evet	Hayır
1.	Temizlik ve çevre düzenlemesi yapıldı mı?	☐	☐
2.	Ses sisteminin uygunluğu kontrol edildi mi?	☐	☐
3.	Cami içi/dışı aydınlatmalar kontrol edildi mi?	☐	☐
4.	Minaredeki kandiller Ramazan ayı boyunca iftar vaktinden imsak vaktine kadar yakıldı mı?	☐	☐
5.	Bir din görevlisi olarak cemaatinizle birebir ilgileniyor musun?	☐	☐
	- Grup Ekle	☐ Esnaf ☐ Mülteciler ☐ Yetimler ☐ Şehit Yakını ve Gaziler ☐ Engelliler ☐ Öğrenciler ☐ Çocuklar ☐ Gençler ☐ Yaşlılar	
6.	Caminizde özel gruplara yönelik özel programlarınız var mı?	☐	☐
	- Caminizde program yaptığınız özel grupları seçiniz	☐ Öğrenciler ☐ Engelli ☐ Yaşlı ☐ Diğer	
7.	Mahya asıldı mı?	☐	☐
	- Mahya metnini yazınız.		
8.	Caminizin ilan panosunda Ramazan Ayı boyunca ayet ve hadislere yer verildi mi?	☐	☐
	- Panoda kaç ayet yer aldı?		
	- Panoda kaç hadis yer aldı?		
	- Panoda kaç ilan yer aldı?		
9.	Ramazana ayı özel vaaz-irşat programı uygulandı mı ?	☐	☐
10.	Vaaz-irşat programı cami ilan panosundan duyuruldu mu?	☐	☐
11.	Caminizde sohbetler/ders halkaları/vaaz programları yapıyor mu?	☐	☐
	- Caminizde sohbet yapılan vakitler	☐ Sabah ☐ Öğle ☐ İkinci ☐ Akşam ☐ Yatsı	
12.	Caminizde sohbetler/ders halkaları/vaaz programlarına katılan ortalama kişi sayısı		
13.	Kadir gecesinde, cami sabaha kadar açık tutuldu mu?	☐	☐
14.	Kadir gecesinde programa ortalama katılım sayısı?		
15.	Namazlarda tadil-i erkâna riayet edildi mi?	☐	☐
16.	Teravîh namazları iki rekâta bir selam vermek suretiyle kıldırıldı mı?	☐	☐
17.	Teravîh namazlarına katılan ortalama kadın sayısı		
18.	Cami gün boyu açık tutuldu mu?	☐	☐
19.	Akşam ezanları vaktinde okundu mu?	☐	☐
20.	Akşam namazları camide kıldırıldı mı?	☐	☐

21.	Hatimle teravih namazı kıldırıldı mı?	☐	☐
	- Hatimle teravih namazını kıldıran personelin	Adı Soyadı	Sicili
22.	Mukabele okundu mu?	☐	☐
	- Mukabele okuyan personelin	Adı Soyadı	Sicili
		☐ Sabah ☐ Öğleden Önce ☐ Öğleden Sonra ☐ İkindiden Önce ☐ İkindiden Sonra	
23.	Mukabele programlarında cüzlerin ihtiva ettiği önemli mesajlar mealen cemaate aktarıldı mı?	☐	☐
24.	Camide itikafa girildi mi?	☐	☐
	- Camide itikafa kaç kişi girdi?		
25.	İlk defa bu Ramazanda'da caminizde başlattığınız özel bir uygulama oldu mu?	☐	☐
26.	Müştemilatında iftar verildi mi?	☐	☐
	- Hangi sıklıkla verilmektedir?	☐ Hergün ☐ Haftada bir ☐ İki haftada bir ☐ Ayda bir	
27.	Ramazana ayı içerisinde camide yardım toplandı mı?	☐	☐
	- Camide kaç defa yardım toplandı?		
28.	Caminizde yaptığınız diğer faaliyetler nelerdir?		

KAYDET

GERİ DÖN

CAMİ HİZMETLERİ
RAMAZAN
Ramazan Hizmetleri Formu

EK-2

Müftülüklerce Gerçekleştirilen Ramazan Hizmetleri Bilgi Formu (DHYS Görevlileri)			
S.N		Evet	Hayır
1.	Mahalli TV ve Radyolarda irşat programı düzenlendi mi?	☐	☐
2.	Kardeş İl/ilçe'de irşat programı düzenlendi mi?	☐	☐
3.	Ramazana ayı süresince görevlisi olmayan cami oldu mu?	☐	☐
4.	Cami/mescit bulunmayan yerler için mobil mescit kuruldu mu?	☐	☐
5.	Sabah ezanları diyanet takvimine göre her camide aynı anda okundu mu?	☐	☐
6.	Ramazana ayı için ekstra kaç görevlendirme yapıldı?		
7.	Askıda uygulaması ilinizde/ilçenizde uygulandı mı?	☐	☐
8.	Kamu spotu/sinevizyon kaç tv de gösterildi? - Kamu Spotu <input type="text"/> Sinevizyon <input type="text"/>		
9.	Kardeş aile uygulaması gerçekleştirildi mi? <input type="text"/> -Kardeş Aile Ekle		
10.	Ramazana temalı internet sitesi personele duyuruldu mu? <input type="text"/>	☐	☐
11.	Kaç kişiye aynı ve nakdi yardım yapıldı? <input type="text"/> -Aynı Nakdi Yardım Ekle	☐	☐
12.	Müftülük kaç tv/radyoda ne kadar ramazan programı gerçekleştirdi? <input type="text"/> -TV/Radyo Programı Ekle	☐	☐
13.	Kendi personelinize yönelik herhangi bir Ramazan programı gerçekleştirdiniz mi?	☐ İftar ☐ Ziyaret ☐ Diğer	
14.	Mahalli imkanlar dahilinde afiş bastırıldı mı?	☐	☐
15.	Ramazana ilgili hazırlanan materyaller nerede yer aldı?	☐ Camiler ☐ Kamu Kurumları ☐ Stklar ☐ Belediyeler ☐ Belediye Otobüsleri ☐ Köprüler ☐ Bilboardlar ☐ Diğer	
16.	Ramazana temalı kitapçık/ayet/hadis kartelası dağıtıldı? - Kitapçık Sayısı <input type="text"/> Ayet/Hadis Kartelası Sayısı <input type="text"/>	☐	☐

KAYDET

GERİ DÖN